

Advies

**Aanpassing van de minimumlonen
per 1 januari 2015**

November 2014

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
Fax: : 00297-5838956
E-mail : ser.aruba@hotmail.com

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. ‘Period Average Inflation’ in plaats van ‘End of Period Inflation’	3
1.1. <i>Het advies van de SER in 2012</i>	3
1.2. <i>De bestuurspraktijk</i>	4
2. Maatschappelijke noodzaak en (bedrijfs)economische draagbaarheid	6
2.1. <i>Maatschappelijke noodzaak</i>	6
2.2. <i>(Bedrijfs)economische draagbaarheid</i>	6
3. Advies van de Raad	8
4. Aanbevelingen	9
4.1. <i>Formalisering berekeningswijze met ‘Period Average Inflation’ als uitgangspunt</i>	9
4.2. <i>Budgetonderzoek ten behoeve van actualisering basisjaar CPI</i>	9

Inleiding

Bij schrijven van 1 oktober jl., heeft de directeur van de Directie Arbeid en Onderzoek (DAO), de Minister verzocht om – na de SER gehoord te hebben – de minimumlonen per 1 januari 2015 te verhogen met 0,4%. Dit op grond van een inflatie met 0,4%.

De Raad heeft met enige verbazing kennis genomen van de inhoud van het schrijven van de directeur van de DAO. Volgens de Raad is er immers geen sprake van een inflatie maar een deflatie. In het geval van een deflatie wordt er in de regel geen adviesverzoek gedaan aan de SER, ten behoeve van een aanpassing van het minimumloon op grond van artikel 13, eerste en tweede lid, van de landsverordening minimumlonen. De inhoud van de brief van de DAO gaf echter voldoende aanleiding om uw adviesverzoek in behandeling te nemen, opdat de Minister juist geïnformeerd wordt. De Raad is hierbij gekomen tot het volgende advies.

Het advies bestaat uit 4 hoofdstukken. In hoofdstuk 1 wordt beargumenteerd/uitgelegd waarom de Raad – in tegenstelling tot de directeur van de DAO – een berekeningsmethode die de ‘Period Average Inflation’ als uitgangspunt neemt, hanteert om te kunnen bepalen of er sprake is geweest van inflatie over een gegeven periode. Dit in plaats van een berekeningsmethode die de ‘End of Period inflation’ als uitgangspunt neemt. In hoofdstuk 2 wordt een analyse gemaakt van de maatschappelijke noodzaak en de economische draagbaarheid van een aanpassing van de minimumlonen per 1 januari 2015. In hoofdstuk 3 wordt het advies van de Raad weergegeven ten aanzien van het verzoek van de minister en tot slot worden in hoofdstuk 4 een tweetal belangrijke aanbevelingen gedaan.

1. 'Period Average Inflation' in plaats van 'End of Period Inflation'

De Raad is het niet eens met de door de directeur van de DAO gehanteerde berekeningsmethode welke 'End of Period Inflation' als uitgangspunt heeft en op grond waarvan over de afgelopen periode (augustus 2013-augustus 2014) een inflatie met 0,4% is geconstateerd. Op basis van de door de Raad gehanteerde berekeningsmethode welke "Period Average Inflation" als uitgangspunt neemt, is er namelijk sprake van een deflatie met -0,3 %.

1.1. Het advies van de SER in 2012

Op 31 oktober 2012 heeft de Raad de toenmalige Minister van Arbeid geadviseerd, om de tot dan gehanteerde berekeningsmethode - ter beoordeling van de maatschappelijke noodzakelijkheid tot aanpassing van de minimumlonen - te wijzigen. Conform artikel 13 lid 1 van de Landsverordening minimumlonen, dient van de maandelijks, door het Centraal Bureau voor de Statistiek vast te stellen prijsindexcijfers van de gezinsconsumptie, de maand augustus sec van enig jaar ten opzichte van de maand augustus sec van het daaraan voorafgaande jaar, met elkaar vergeleken te worden. Bij een stijging van het cijfer - duidende op een inflatie - kan de Minister naar evenredigheid van de stijging een wijziging aanbrengen in de in artikel 9, eerste en tweede lid van de Landsverordening minimumlonen genoemde bedragen. Voorgesteld was, om van een berekening die de 'End of Period Inflation' als uitgangspunt neemt, over te stappen op een berekening met de 'Period Average Inflation' als uitgangspunt.

Reden van de voorgestelde wijziging was om inzicht te krijgen in de gemiddelde ontwikkeling in de (prijs)index over een periode van 12 maanden, in plaats van een inzicht op basis van een momentopname. Een berekeningswijze met 'Period Average Inflation' als uitgangspunt geeft een reëler beeld van de koopkrachtontwikkeling, dan die met 'End of Period Inflation' als uitgangspunt. Zowel de Centrale Bank van Aruba (CBA), als het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) en de Directie Arbeid en Onderzoek (DAO), zijn het hiermee eens en stonden en staan nog steeds achter de in het verleden voorgestelde wijziging. De wijziging is met instemming van de Ministerraad (30 november 2012 BE-77/12), door de Minister geaccordeerd.

1.2. De bestuurspraktijk

De vaststelling dat er over de afgelopen periode sprake zou zijn geweest van een inflatie met 0,4%, wordt door de directeur van de DAO bepaald door middel van een berekeningswijze die de 'End of Period Inflation' als uitgangspunt heeft. Dienovereenkomstig wordt door de directeur van de DAO aan u de overweging meegegeven om de minimumlonen voor 2015, met ingang van 1 januari 2015, aan te passen met eenzelfde 0,4%.

De directeur van de DAO beargumenteerd zijn keuze voor de 'End of Period Inflation'-berekeningswijze met het feit dat artikel 13 lid 1 van de Landsverordening minimumlonen - ondanks het SER-advies uit 2012 en het met instemming van de Ministerraad verkregen akkoord van de Minister - vooralsnog niet is aangepast.

De Raad is het niet eens met de zienswijze van de directeur van de DAO. Op 30 november 2012 is met instemming van de Ministerraad besloten om de door de SER voorgestelde aanpassing te accorderen. In datzelfde jaar duidde het 'Period Average Inflation'-percentage op een inflatie met 3,6%. Toentertijd is door de DAO zelf een verzoek gericht aan de toenmalige Minister van Arbeid, om - na de SER gehoord te hebben - het minimumloon met die 3,6% aan te passen. Dit als resultaat van de berekeningswijze welke 'Period Average Inflation' als uitgangspunt neemt en anticiperende op de formalisering daarvan.

Conform artikel 13 lid 2 van de Landsverordening minimumlonen diende de minimumlonen per 1 januari 2013 verhoogd te worden met 3,6% of diende de verhoging achterwege gelaten te worden. Na de SER gehoord te hebben is op diens advies - met instemming van de Ministerraad - in 2012 besloten om de minimumlonen met 2% te verhogen, vanaf 1 januari 2013. Een verhoging met 3,6% werd door de Raad afgeraden, omdat de economische draagbaarheid daarvoor op dat moment niet aanwezig was.

De aanpassing van het minimumloon in 2013 met 2% heeft plaatsgevonden met gebruikmaking van artikel 13 lid 3 van de Landsverordening minimumlonen. Reden hiervoor was, dat de gebruikelijk gehanteerde leden 1 en 2 van artikel 13 van de Landsverordening minimumlonen - in combinatie met elkaar - uitgaan van een alles-of-niet-verhoging (in casu 3,6% of 0%).

Op grond van artikel 13 lid 3 wordt de Minister echter in de gelegenheid gesteld, om bij bijzondere omstandigheden af te wijken van het gestelde in artikel 13, eerste en tweede lid en om dienovereenkomstig de in artikel 9 van de Landsverordening minimumlonen vastgestelde bedragen te kunnen wijzigen naar eigen inzicht. Die afwijking kan er een zijn ten aanzien van de

hoogte van het percentage c.q. de geldelijke verhoging en/of het moment waarop de verhoging ingaat.

In 2013 bleek er – op basis van de berekeningsmethode welke ‘Period Average Inflation’ als uitgangspunt heeft - geen sprake te zijn van een inflatie en heeft per 1 januari 2014 dan ook geen aanpassing plaatsgevonden van de minimumlonen. De directeur van de DAO gaat in zijn brief voorbij aan de nieuwe aanpak waartoe is besloten in 2012 en op grond waarvan de bestuurspraktijk sinds 2013 vorm en inhoud hadden gekregen. Om in 2015 af te wijken van de nieuwe bestuurspraktijk, wordt door de Raad ten stelligste afgeraden.

2. Maatschappelijke noodzaak en (bedrijfs)economische draagbaarheid

In zijn beoordeling of een aanpassing van het minimumloon wenselijk is, kijkt de SER in eerste instantie naar de maatschappelijke noodzaak en vervolgens naar de economische draagbaarheid ervan.

Met betrekking tot de maatschappelijke noodzaak en de economische draagbaarheid van een aanpassing van het minimumloon per 1 januari 2015, merkt de Raad het volgende op.

2.1. Maatschappelijke noodzaak

De maatschappelijke noodzaak wordt hoofdzakelijk bepaald door het antwoord op de vraag of er sprake is van inflatie of deflatie. Is er sprake geweest van inflatie, dan wordt overwogen of en met hoeveel het minimumloon verhoogd kan worden op grond van de economische draagbaarheid daarvan.

De Raad hanteert ten behoeve van de vaststelling van de inflatie, de door de Minister van Arbeid met instemming van de Ministerraad geaccordeerde berekening, die de 'Period Average Inflation' als uitgangspunt heeft.

Zoals eerder vermeld geeft deze berekeningswijze aan ,dat er voor het jaar 2014 sprake is van een deflatie van -0,3%. Op grond hiervan concludeert de Raad dat er geen maatschappelijke noodzaak is voor een aanpassing van de minimumlonen per 1 januari 2015.

2.2. (Bedrijfs)economische draagbaarheid

De (bedrijfs)economische draagbaarheid wordt vastgesteld, door de beantwoording van de vraag, in hoeverre het redelijk is om de werkgever te belasten met de financiële consequenties van een verhoging van het minimumloon. Om die vraag te kunnen beantwoorden worden o.a. de groei van de economie (w.o. de productie, de investeringen, de export, de consumptie) en de werkgelegenheids-perspectieven tegen elkaar afgewogen.

Voor de periode 2014-2015 is de conclusie dat de End of Period Inflation over 2013-2014 aangeeft, dat er sprake is geweest van een inflatie met 0,4%. Hierop is door de DAO op gewezen als argument voor verhoging van het minimumloon.

Daar staat tegenover dat een berekening met 'Average Period Inflation' als uitgangspunt, een deflatie laat zien - over dezelfde periode - met -0,3%. Daarnaast is vastgesteld dat de groei in nominale termen 2,9% bedroeg (dus op basis van de prijseffecten op grond van volume) en in reële termen 1,5% (dus op basis van productie) bedroeg. De verwachting is dat deze groei in 2014 voornamelijk gestimuleerd werd door de komst van Ritz Carlton en dat deze groei in 2015 weer enigszins zal terugvallen. Voorts valt te constateren dat zowel het toerisme, als de export en de consumptie lichtelijk zijn gestegen. Een lichte groei valt eveneens te constateren voor wat betreft de private investeringen. Bij dit laatste dient te worden opgemerkt dat de groei van de private investeringen voornamelijk gestimuleerd wordt op basis van overheidsinitiatief (Public-Private- Partnership-constructies). Bovendien valt te constateren dat de kerninflatie (de inflatie zonder inbegrip van utiliteitskosten, voeding en brandstof) schommelt rond de 0%. De kerninflatie is internationaal 1,9%.

Indien er voor gekozen wordt om het minimumloon te verhogen, zal dit leiden tot een verdere verhoging van de kosten van de bedrijfsvoering. Kosten die met de invoering van een aantal financiële maatregelen (waaronder die m.b.t. de AOV, het Algemeen Pensioen, het voorschieten van de reparatietoeslag) al onder druk zijn komen te staan. Inmiddels is per 1 december 2014 ten behoeve van het AZV-fonds de BBO met 1 % verhoogd, de zogenoemde "Health Tax". Bovendien liggen er andere aangekondigde financiële maatregelen op stapel. Als hier bovenop ook nog het minimumloon verhoogd wordt, zal dat leiden tot een situatie waarin de private sector minder geld tot zijn beschikking kan houden voor benodigde investeringen, wat uiteindelijk ten koste gaat van nieuwe arbeidsplaatsen/werkgelegenheid en wellicht in het ergste geval zal leiden tot een uitstoot van arbeidsplaatsen/ontslagen.

Een verhoging van het minimumloon per 1 januari 2015 is derhalve op dit moment (bedrijfs)economisch niet raadzaam.

3. Advies van de Raad

Gezien de koopkrachtontwikkeling (een deflatie met -0,3% volgens het 'Average Periode Inflation'-percentage) en de (bedrijfs)economische draagbaarheid, is het volgens de Raad niet raadzaam om over te gaan tot aanpassing van de minimumlonen op basis van artikel 13 lid 1 en 2 van de Landsverordening minimumlonen.

Om een verdere groei te kunnen stimuleren of de lichte groei in stand te kunnen houden, is er een duidelijke behoefte in de private sector om per 1 januari 2015 het minimumloon niet te verhogen. Een verhoging van het minimumloon leidt tot een situatie waarin de private sector minder geld tot zijn beschikking kan houden voor benodigde investeringen, hetgeen uiteindelijk ten koste gaat van nieuwe arbeidsplaatsen/werkgelegenheid en wellicht in het ergste geval, uitstoot van arbeidsplaatsen/ontslagen.

Op grond van al het bovenstaande adviseert de Raad u om **niet over te gaan** tot aanpassing van de minimumlonen per 1 januari 2015, maar een verdere economische ontwikkeling af te wachten.

De Raad verwacht evenwel dat mede onder invloed van de voor 2015 aangekondigde financiële maatregelen, dat deze kunnen leiden tot een zekere aanwakking van de inflatie. Indien deze verwachting uitkomt, zal als gevolg daarvan in de nabije toekomst de behoefte evident blijken te worden, om in 2015 tussentijds, de minimumlonen te moeten verhogen.

De Raad zal de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend volgen. Indien de gevolgen van de invoering van voornoemde maatregelen, een aanpassing van het minimumloon billijken, zal de Raad u terstond terzake adviseren om zulks alsnog te overwegen.

4. Aanbevelingen

Tot slot wil de Raad u inzake de inflatieberekening, ten behoeve van de maatschappelijke noodzaak van een aanpassing van de minimumlonen, op basis van artikel 13 lid 1 en 2, nog een tweetal aanbevelingen doen, namelijk;

- formalisering van de berekeningswijze die de 'Period Average Inflation' als uitgangspunt heeft, ten behoeve van de vaststelling van de behoefte tot verhoging van het minimumloon;
- een budgetonderzoek laten uitvoeren ten behoeve van de actualisering van het basisjaar van de Consumer Price Index (CPI).

4.1. Formalisering berekeningswijze met 'Period Average Inflation' als uitgangspunt

Het schrijven van de directeur van de Directie Arbeid en Onderzoek heeft de Raad laten inzien, dat – aangezien er nog geen wetwijziging heeft plaatsgevonden, er een duidelijke behoefte is ontstaan aan duidelijkheid inzake het uitgangspunt bij vaststelling van de overweging om het minimumloon te aan te passen of niet. Om te voorkomen dat er jaarlijks willekeurig voor een bepaalde berekeningswijze gekozen kan worden en ten behoeve van consistentie in de uitvoering, dringt de Raad er bij de Minister op aan, om het uitgangspunt van een berekening op basis van 'Period Average Inflation', een formeel karakter te geven en artikel 13 lid 1 van de Landsverordening minimumlonen dienovereenkomstig aan te passen.

4.2. Budgetonderzoek ten behoeve van actualisering basisjaar CPI

Eveneens wil de Raad opmerken dat er over het algemeen elke vijf jaar een budgetonderzoek gehouden dient te worden. Dit ter vaststelling van het basisjaar ten behoeve van de vaststelling van de Consumer Price Index (CPI). De CPI en aldus de ontwikkeling van de consumptieprijzen is in zijn algemeenheid het uitgangspunt voor de berekening of er sprake is geweest van inflatie of niet. Het basisjaar voor de CPI van Aruba is als laatste vastgesteld in 2006 (inmiddels 8 jaar geleden).

De welvaart op Aruba heeft de laatste jaren een vlucht genomen. Echter, de consequenties voor de consumptie en de vertaling daarvan in de CPI, is niet volledig bekend. De Raad is van mening dat hierdoor twijfel kan ontstaan ten aanzien van de huidige inflatiecijfers van Aruba en/of de ontwikkelingen

hieromtrent geflatteerd kunnen zijn in enigerlei richting. De kosten van het levensonderhoud is de laatste jaren aanzienlijk gestegen in vergelijking met voorheen. Of en zo ja met hoeveel dit voor de minima redelijkerwijze gecompenseerd zou moeten worden, is momenteel bij gebrek aan een geactualiseerde (basisjaar van het) CPI, moeilijk vast te stellen.

Zonder een regelmatig budgetonderzoek (elke 5 jaar), blijft een goed inzicht in de koopkrachtontwikkeling diffuus. Een inzicht welke van cruciaal belang is voor een goede beoordeling van de noodzakelijkheid om het minimumloon te moeten verhogen en vooral met hoeveel. De Raad dringt er bij de Minister dan ook op aan om het budgetonderzoek te houden en de daartoe benodigde middelen ter beschikking te stellen.

Oranjestad, 1 december 2014

Dhr. J.R. (Rudy) Geerman
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Secretaris
Sociaal Economische Raad

L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713/583-6051
Fax: (297) 5838956